

BOGDA

Sediul consiliului local: Bogda nr. 9, telefon 0256/231230, fax 0256/234325;

Coordonate:

45°58'27" lat. N;
21°35'31" long. E;

Repere istorice:

-1415 - este amintit nobilul **Benedict de Buzad**;

-1436 - sunt menționate documentar Bogda de Sus și Bogda de Jos (**Felse Baagd și Also Baagd**);

-1476 - cele două așezări s-au unit sub numele de **Baagd**;

-1723-1725 - Bogda apare sub denumirea de **Bogdan** pe harta lui Mercy;

-la Sintar, sat locuit inițial de populație de origine slavă, s-au așezat români din județele Arad și Hunedoara;

-1771 - au loc colonizări masive de germani -sfârșitul sec. XVIII - Bogda primește numele de **Neuhoff**;

-1770-1771 - satul Sintar primește numele de **Buchberg**, în cinstea cancelarului cemeat **Eduard Buchberg**;

-1771 - la Comeat (**Lichtenwald**) sunt colonizate 42 de familii de germani;

-1890 -la intervenția proprietarului satului, **Anton Negele**, autoritățile schimbă numele satului Neuhoff în **Bogda-Rigós** („**rigó**” în limba maghiară înseamnă mierlă);

-11.01.1914 - se naște la Buzad dr. **Vasile Boici**, inventatorul medicamentului „Boicil” forte (d.1987);

-1915 - este construită școala din Bogda;

-1922 - contele **Siegfried conte Wimpffen** este expropriat, iar pământul din Charlottenburg este împărțit la săteni;

-1924 - comuna Bogda apare cu numele de **Bogdan**, așa cum era aceasta trecută pe harta autorităților habsburge în anul 1761;

-1936 - Bogda avea 110 case, școală primară, cor mixt, cooperativă de credit, băi termale;

-10 septembrie 1939 - se naște la Bogda **Dionisie Iovi**, solist de muzică populară;

-21 septembrie 1940 - se naște la Comeat **Vasile Bucur (Uica)**, poet în grai bănățean;

-1949 - Băile comunale Bogda sunt naționalizate de comuniști;

-10 august 1964 - se naște la Bogda **Delia Secula**, filolog, inspector școlar județean;

-2002 - comuna Bogda avea 414 suflete;

-2007 - **Adel Vigdorovics Gyuritza** (Club Sportiv Lion) organizează la Bogda tabăra de autoapărare „Wing Tsun Kung Fu”;

-2008 - datorită depopulării, numărul case-

lor a ajuns mai mare decât cel al locuitorilor; -2010 - în satul Charlottenburg mai trăia un singur etnic german: **Peter Trimper**, născut în anul 1937;

-2010 - “Fundatia Timișoara Timișoara ‘89” (președinte poetul **Petru Ilieșiu**) deschide în Comeat un Centru Social, menit a organiza tabere pentru copii din familii nevoiașe;

-2013 - grație Parohiei Romano-Catolice Lipova-Radna, biserica catolică din Bogda este folosită de comunitatea ortodoxă română;

-14.10.2013 - Bogda este năpădită de o invazie de buburuze asiatice;

-primăria Bogda a întocmit două Planuri Urbanistice Zonale (PUZ) pentru case de vacanță, 24 în satul Buzad și 14 în localitatea Bogda;

Populația stabilă la 1 ianuarie 2012 - total = 460 persoane, din care:

- masculin = 226 persoane

- feminin = 234 persoane

Numărul locuințelor la 1 ianuarie 2013 = 466

Sate componente: Bogda, Altringen (1436, Rékás; după 1775, Waldsiedlungen „satul din pădure”, 1828, Altringen), Buzad (1415, Buzad), Charlottenburg (1770-1771), Comeat (1547, Komjât; reînființat la anul 1770, Lichtenwald), Sintar (1455-1495, Zebthi);

Instituții școlare: Școala cu clasele I-IV; Grădinița cu program normal: Charlottenburg;

Instituții sanitare: Dispensar medical: Bogda; Cabinet medical: Buzad; Dispensar sanitar-veterinar: Charlottenburg;

Instituții culturale: Cămine culturale: Bogda, Buzad și Charlottenburg; Bibliotecă: Bogda;

Baze sportive: Teren de sport (școala din Charlottenburg); Teren de fotbal (Altringen);

Biserici: Ortodoxe: Comeat (1924) și Buzad (prima, amintită în anul 1877; 1962); Catolice: Bogda, Charlottenburg (1893);

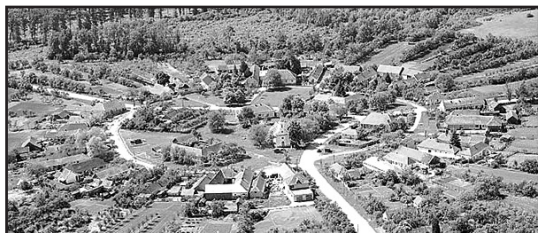
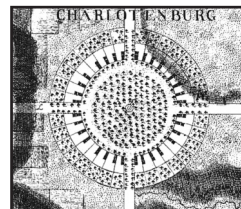
Ruga: Comeat (8 septembrie, Sfânta Maria Mică); Buzad (25 octombrie).

BOGDA

CHARLOTTENBURG - SATUL ROTUND

Între anii 1770-1771 satul Recășița (atestat documentar la anul 1463 sub numele de **Rékás**, sat locuit de români și, după unii istorici unguri, și de sârbi) este colonizat metodic cu populație germană. Cel care a decis colonizarea localității a fost guvernatorul Banatului de atunci, generalul **Johann von Clary und Altringen**, de unde și noul nume al așezării: **Altringen**. Nu departe de satul cu nume de general, același guvernator întemeiază o altă așezare, numită **Charlottenburg**, se pare, după numele soției sale Charlotta, ipoteză negată de unii istorici (**Sorin Fortiu** și **Peter Anton Petri**). Băștinașii români au fost mutați în satele românești din împrejurimi, iar pământurile au fost împărțite coloniștilor șvabi. Charlottenburg a fost declarat monument istoric de Ministerul Culturii, aceas-

ta pentru că este singurul sat din Banat construit în formă de cerc. Construcția satului s-a făcut sub supravegherea lui **Carl Samuel Neumann Edler of Bucholt**. Au fost colonizate inițial 32 de familii de germani: 67 de coloniști erau din estul regiunii Trient, 12 din Lothringen, 10 din Baden-Württemberg, 8 din Ungaria, 7 din Rheinland și Rheinpfalz, 6 din Austria, 3 din Bavaria. Între anii 1875-1876 a fost construită actuala biserică de către familia **Sina de Hodos și Kizdia**. Dacă înainte de primul război mondial germanii constituiau aproape 90 la sută din populația celor două sate, după anul 1945 numărul șvabilor de aici scade semnificativ. La 14 ianuarie 1945 sunt deportate în Rusia (URSS) la muncă silnică 43 de femei și bărbați. La sfârșitul secolului XX, emigrarea șvabilor este maximă. La 16 octombrie 1992 pleacă în Germania ultimul șvab din Altringen. Se numea **Richard Schreiber**. Locuitorii de azi ai celor două sate sunt români, mare parte dintre ei veniți din Ardeal și Moldova.

PRIMUL AUTOMOBIL

După primul război mondial, automobilul cucerește și Banatul. La Timișoara, în anul 1926, cei doritori puteau cumpăra la magazinul din strada Eminescu nr. 6 automobile Chevrolet, Chrysler, Renault, Cadillac, pe Bulevardul Regina Maria nr. 4, la firma „Leonida & Co. Unite”, automobile Ford, iar în Piața Unirii nr. 1 era un magazin de automobile și accesorii. De la un asemenea magazin a fost cumpărat autoturismul din imagine, care a uimit participanții la Ruga din Bogda la începutul anilor '20, veacul trecut.

ICOANA DIN DEAL

Un alt nume oficial dat satului Bogda de autoritățile maghiare a fost Rigósfürdő (Băile Mierlei). Există o poveste despre felul în care au luat naștere Băile - căci așezarea a fost în perioada interbelică o stațiune balneară de interes local datorită apelor carbo-feruginoaso-iodate.

Se spune că meșterii șvabi care au întemeiat Altringen, atunci când au săpat fundația pentru una din viitoarele lor case, au dat peste o icoană de lemn înfățișând-o pe Sfânta Maria.

Coloniștii au decis să așeze icoana în coasta dealului (Dealurile Lipovei), la mare adâncime. La puțin timp după aceea, din locul în care fusese îngropată icoana Sfintei Maria a început să curgă o apă minerală tămăduitoare.

BOGDA

PARCUL LUI SIEGFRIED VON WIMPFEN

Începând cu anul 1838, Charlottenburg aparține lui **Georg Simon Sina, baron de Hodosch et Kizdia**. Fiica acestuia, **Anastasia, baroneasa Sina**, se va căsători cu contele **Siegfried von Wimpffen**, un om îndrăgostit de arta cinegetică. El este cel care va construi în anul 1890 casa de vânătoare, pentru ca între anii 1902-1903 să amenajeze parcul de vânătoare. O suprafață totală de

1260 hectare este împrejmuțată cu sârmă, așa că între anii 1904-1915 s-au adus exemplare de cerbi comuni (carpatini) și cerbi

lopătari din Serbia și din Boemia, estimându-se în anul 1935 un efectiv total de 600-700 de exemplare, iar la anul 1970 aproape dublu. În prezent sunt în jur de 700 de cerbi

lopătari și 120 de mufloni, cei din urmă introduși pentru prima dată în Banat începând cu anul 2003. În perioada interbelică, parcul înființat de contele **Siegfried von Wimpffen** trece în proprietatea Casei Regale. După anul 1947, parcul intră în proprietatea statului, aici funcționând azi Districtul silvic numărul 14 al Ocolului Silvic Timișoara.

MÂNDRU MI-S CĂ-S BĂNĂȚAN!

În 10 septembrie 1939, în satul Bogda s-a născut **Dionisie Iovi**, într-o familie în care muzica era la mare cinste. Bunicul lui Dionisie, **Vasile Luca**, cânta bine la fluier și clarinet, un unchi dinspre tată era toboșar, iar o mătușă avea o voce apreciată în comună. A fost un mediu familial care i-a permis lui Dionisie Iovi să învețe să cânte la clarinet și fluier, dar și cu vocea.

În 1962 participă la un concurs realizat de Casa Centrală de Creație din București, luând locul al III-lea pe țară. A fost un imbold pentru tânărul cântăreț, așa că se înscrie la Școala Populară de Artă din Arad la Secția canto clasic, avându-l ca profesor pe tenorul **Nicolae Stan**. În anul 1967 are prima sa apariție la Televiziunea Română, într-o emisiune de folclor. Urmează consacrarea lui Dionisie Iovi: face înregistrări cu Orchestra Populară a Radiodifuziunii (dirijor George Vancu), înregistrează între anii 1970-1990 mai multe discuri la Casa Electrecord, înregistrează la Radio Timișoara melodii îndrăgite de public (1978), cum ar fi „**Hai, mândro, să te joc**“, „**Câte fete-s bănățene**“, „**Inimioară cu dor mult**“ sau doina „**Satule de lângă mine**“. Face turnee în fosta Iugoslavie cu orchestra condusă de Achim Penda, cântă cu orchestre de muzică populară vestite în țară: Crișana din Oradea și Cindrelul din Sibiu. De-a lungul timpului i-a avut parteneri pe scenă pe Luca Novac, Remus Bistrița ori pe Efta Botoca, renumitul viorist din Jebel. Unul dintre discurile sale reușite, intitulat „**Mândru mi-s că-s bănățan**“, cuprindea frumoase melodii, cum ar fi piesa care dă și titlul discului, apoi cântecele „**Câte stele mândre**“, „**Ce-o fi cu inima mea**“, „**Ce frumoasă e Ileana**“, „**Dragu mi-i vara-n pădure**“, „**Pentru mândra ce-o iubesc**“, „**Dragu mi-i în sat să joc**“, „**Frumoasă-i mândruța mea**“ și altele, la fel de apreciate.

FOTO DOCUMENT

Bătrân în fața casei sale din satul Bogda.
(Fotografie de Radu Trifan)